

Tadeusz J. Horbacz, Elektra Wójcicka, Leszek Kajzer

Brodnia Dolna - Stary Dwór, gm.
Buczek, woj. sieradzkie. Stanowisko 2

Informator Archeologiczny : badania 20, 213

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

BORÓWEK, gm. Bielawy
woj. skierniewickia
Stanowisko 1

patrs
późne średniowiecze

BRODNIA DOLNA - Stary Dwór, gm. Buczek
woj. sieradzkie
Stanowisko 2

Konserwator Zabytków Archeologicznych
w Sieradzu

Badania prowadził mgr Tadeusz J. Horbacz /autor sprawozdania/ przy współpracy mgr Elektry Wójcickiej; prace konsultował doc. dr hab. Leszek Kajzer. Finansował WKZ w Sieradzu. Pierwszy sezon badań. Dwór nowożytny na kopcu.

Stanowisko nie uwzględnione w powstałej ostatnio monografii L. Kajzera, J. Augustyniaka /Wstęp do studiów nad świeckim budownictwem obronnym sieradzkiego w XII-XVII/XVIII wieku, Łódź 1986/, zlokalizowane zostało w terenie podczas badań powierzchniowych AZP w listopadzie 1985 r. /arkusz 71-49/. Znajduje się ono w dolinie rzeki Końskiej, na wschodnim skraju wsi, obecnie na półwyspie wcinającym się w staw hodowlany, z zachowanymi od północy, południa i wschodu śladami fosy szerokości 8-10 m. Obszar stanowiska wyniesiony jest około 2 m ponad lustro wody stawu; jego kształt zbliżony jest do elipsy o osi dłuższej na linii W-E, liczącej ponad 50 m i krótszej /N-S/, 30-metrowej.

Podczas tegorocznych prac wykonano przekrój przez kopiec wzdłuż linii zbliżonej do osi W-E, zakładając 5 wykopów badawczych /wykopy I-IV o wymiarach 10 x 1,5 m każdy oraz V - 3 x 1,5 m/. Pozwoliły one m.in. na:

1. rozpoznanie stratygrafii stanowiska /np. uchwycenie poziomu próchnicy pierwotnej z okresu budowy założenia i śladów rozplantowania materiału z kopania fosy/;
2. natrafienie na relikty najprawdopodobniej dwóch budynków drewnianych o konstrukcji naziemnej, sugerujących zabudowę skrzyżową /?/, o szerokości /?/ około 5,20 i 2-2,20 m;
3. zarejestrowanie pozostałości faszynowo-balkowego umocnienia zachodniego brzegu wyspy;
4. natrafienie na relikty wału /?/ ziemnego, otaczającego obiekt dworski przynajmniej od strony zachodniej, powstałego już po częściowym zagospodarowaniu założenia.

W trakcie badań znaleziono m.in. 767 fragmentów ceramiki naczyńowej, 250 ułamków kafli płytkowych /w tym 104 z polewą/ i 84 garnkowych, 18 fragmentów szkła oraz częściowo wytarty szeląg litewski Jana Kazimierza z 1667/77 r. Odkrywane podczas eksploracji ciałki regiel z ciągami palcowymi, fragmenty kamieniarki i ceglanych płytek posadzkowych sugerują, iż należy liczyć się również z relikdami architektury murowanej. Ruchomy materiał zabytkowy, o wyraźnym "dworskim" charakterze, pozwala na określenie ram chronologicznych stanowiska na lata około 1600-1720. Było to starsze założenie dworskie na terenie Brodni, poprzedzające powstała w I połowie XVIII stulecia siedzibę szlachecką, z zachowanymi m.in. do niedawna ławami drewnianym, wzniesionym w 1746 r. /Katalog Zabytków Sztuki w Polsce, t. II, woj. łódzkie, w. 45/.

Dokumentacja badań i materiał zabytkowy przekazane będą do Biura Dokumentacji Zabytków w Sieradzu.

Przewiduje się dokumentację prac.

CHEŁMNO n. Nerem, gm. Debie
woj. konińskie
Obóz zagłady

Muzeum Okręgowe
w Koninie

Badania prowadzili mgr Krzysztof Gorczyca i mgr Józef Kapusta. Finansowało Muzeum Okręgowe w Koninie. Pierwszy sezon badań. Obóz zagłady z okresu II wojny światowej.

Obóz w Chełmnie funkcjonował w dwóch fazach: grudzień 1941 - kwiecień 1943 oraz czerwiec-sierpień 1944 r. Jego przeznaczeniem było wyłącznie likwidacja ludności pochodzenia ży-